

EDUCAȚIA TINERETULUI STUDIOS PRIN PRISMA VALORILOR ECONOMICE

Corina SAVIȚCHI,

lector universitar,

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, Republica Moldova

savitchic.11@gmail.com

Summary

The article deals with the importance of economic education in vocational education. Economic education is seen as an important pedagogical component, the implementation of which is a productive way to preparing young people for life. The purpose of economic education – developing the skills of self-organization of life, as well as improving economic education students.

Keywords: *economic education, vocational education, young people, competence*

Schimbările socio-economice din țară noastră necesită căutarea de noi abordări ce asigură pregătirea eficientă a personalului calificat care va face față cerințelor stringente ale pieței forței de muncă actuale. Această paradigmă educațională urmează să răspundă la un șir de întrebări: *ce competențe să dezvolte la elevi, ce metode educaționale să aplice pentru formarea acestor aptitudini și capacități, cum să determine nivelul de formare și dezvoltare a competențelor respective.* Ca răspuns la aceste întrebări, Comisia Europeană îndeamnă guvernele statelor-membre să includă predarea și învățarea competențelor-cheie în strategiile lor de învățare pe tot parcursul vieții. Această Recomandare a Parlamentului European și a Consiliului Europei¹ identifică opt competențe-cheie care sunt fundamentale pentru dezvoltarea fiecărui individ. Printre ele, un rol important îl au *competențele antreprenoriale.* În acest context, după semnarea de către Republica Moldova a Acordului de asociere la Uniunea Europeană, s-a considerat necesară studierea și formarea competențelor antreprenoriale la tineretul studios din țara noastră.

Educația economică este un proces pedagogic care formează aptitudini economice și dezvoltă trăsături de personalitate cum ar fi: *gândire economică,*

¹ *Recomandare a Parlamentului European și a Consiliului Europei privind competențele-cheie din 18 decembrie 2006.* <http://ecalificat.ro/uploads/files/productsitems/0/>

comportament, conștiință, valori, cultură, abilități, nevoi, interese, atitudini, planuri, motive, standarde, obiceiuri economice. Orientările valorice ale educației economice constituie fundamentul teoretic al dezvoltării socioculturale a tinerilor, iar identificarea acestor valori este asociată cu trecerea civilizației de la forma industrială la cea postindustrială a vieții sociale. Baza conceptuală a educației economice a tineretului studios constituie principiile filozofice asupra lumii înconjurătoare care identifică valori concrete pentru procesul educațional, ce sunt deosebit de importante în tranziția către o democrație socio-economică, politică și culturală a societății².

O latură vulnerabilă a adolescenței, este perioada în care tinerii trec de la dependența la independența economică, adică învață cum să gestioneze corect resursele disponibile. Acest fapt permite controlul asupra cheltuielilor și riscurilor cotidiene, cum ar fi: ierarhizarea cheltuielilor și realizarea bugetului personal sau familial, economisiri pentru situații de urgență sau efectuarea investițiilor în perioade de creștere economică etc. Astfel, gestionarea include planificarea nevoilor pentru ciclul de viață, pregătirea pentru a intra pe piața forței de muncă, obținerea veniturilor și beneficierea de oportunitățile economice existente. Educația economică oferă tinerilor cunoștințe și abilități, le consolidează atitudinea și credința în ei înșiși, în luarea deciziilor sigure și corecte. Făcând pași mici spre administrarea corectă a resurselor, tinerii pot dezvolta deprinderi economice pe care le vor folosi de-a lungul vieții și îi vor ajuta la transformarea obiectivelor în realitate. Împreună cu oportunitățile propuse de sistemul educațional, rețelele sociale de susținere, accesul la produse și servicii orientate către tineri și legătura directă cu piața, educația economică/ antreprenorială este un catalizator puternic în pregătirea tinerilor pentru rolurile sociale și economice pe care și le vor asuma pe viitor³.

În multe țări ale lumii, dezvoltate economic, tinerii au acces la educația antreprenorială de la o vârstă fragedă. Pentru ei este firesc să realizeze operațiuni de plată on-line pentru diverse servicii sau chiar să-și câștige propriul venit etc, care odată cu finalizarea școlii, i-ar ajuta la depășirea impedimente în activitățile lor, *precum negocierea mărimii sala-*

² Н.С. Ковалева. *Экономическое воспитание студентов*, <https://www.science-education.ru/pdf/2014/6/1726.pdf> (vizitat: 18.06.2020).

³ *Expanding Access to Financial Education: Adolescents and Young Adult*. https://www.microfinanceopportunities.org/wp-content/uploads/2014/11/Youth-Brief_letter.pdf, (vizitat: 12.07.2020).

riului, asigurarea auto, contribuții fiscale, proprietate privată, inflație, economii, investiții, tranzacții financiare etc. Astfel, dezvoltarea competențelor economice și financiare, poate stimula antreprenoriatul în rândul tinerilor și oferi instrumente suplimentare de soluționare a dificultăților economice în perspectivă⁴.

De menționat că, lipsa de cunoștințe și dezinteresul tinerilor de a respecta normele economice de comportament în societate fac educația economică foarte dificilă. Totodată, educația economică/antreprenorială este una dintre componentele procesului educațional de formare a „omului economic” care:

- ar deține conceptele fundamentale ale teoriei economice în luarea deciziilor corecte și independente;
- ar avea o imagine clară a realității economice și a lumii înconjurătoare;
- ar posedă o gândire economică modernă și dezvoltă abilități de a găsi soluții pentru diferite probleme economice complexe;
- ar respectă proprietatea privată, munca personală și a membrilor societății;
- ar participa activ în producerea bunurilor și serviciilor materiale și spirituale necesare societății;
- s-ar ghidează conform norme legale în dezvoltarea unei afaceri;
- ar crea noi locuri de muncă care generează creștere economică⁵.

Precum menționează cercetătoarea română, Săndulescu Liliana-Camelia „universitățile din Moldova au o experiență modestă în ceea ce privește activitatea antreprenorială și promovarea rezultatelor științifice în producție”⁶. Această viziune este susținută și de către academicianul autohton, V. Canțer, care afirmă că, „o provocare pentru învățământul superior din țară noastră este conexiunea slabă cu piața muncii și dezechilibrele în pregătirea cadrelor”⁷. Eforturile depuse pentru a îmbunătăți

⁴ V. Frisancho. *The Impact of Financial Education for Youth*, 2019, https://publications.iadb.org/publications/english/document/The_Impact_of_Financial_Education_for_Youth_en.pdf (vizitat: 10.07.2020).

⁵ A.C. Прутенков, Т.С. Терюкова. *Экономическое воспитание молодежи в контексте современных социальных преобразований*, 2010 г., № 1, <https://novainfo.ru/author/5> (vizitat: 10.08.2020).

⁶ Liliana-Camelia Săndulescu. *Dezvoltarea culturii antreprenoriale în spațiul universitar*. În: *Materialele conferinței științifice internaționale 28-29 septembrie, 2010*. Vol. I.: Probleme actuale ale științelor filologice, psihologice, pedagogice și social-politice. Chișinău, 2010, pp. 287-294.

⁷ Valeriu Canțer. *Știința și educația sustenabilă pentru societatea cunoașterii de viitor*. www.cnaa.md (vizitat: 10.07.2020).

procesul educațional ar trebui să vizeze predarea educației economice/antreprenoriale în conformitate cu realitatea economică.

Actualmente, există parteneriate de implementare a programelor de Educație economică în instituțiile de învățământ din țara noastră, iar pionieratul aparține organizației obștești Junior Achievement Moldova care este o organizație non-profit fondată în anul 1995, și membră a rețelei JA Worldwide și a Centrului Regional de la Bruxelles, JA-YE Europe. Misiunea ei constă în motivarea și pregătirea tinerei generații pentru a se afirma cu succes în economia de piață. În acest scop, organizația implementează în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, programe opționale de educație economică și antreprenorială⁸. Prin intermediul acestor programe, profesorul și elevul *învață prin acțiune, adică "learning by doing"* desfășurate în sala de clasă și interacțiunea cu consultanții voluntari din mediul de afaceri local. Prin simulări la calculator sau în clasă, jocuri de rol, scenariu, analiză de studii de caz, elevii învață experimentând roluri din viața reală: consumator, angajat, antreprenor, contribuabil etc. Oferta educațională a organizației conține 19 programe, pentru toate nivelurile de vârstă de la clasa I la XII, iar două din ele sunt cu aplicare în practică: Minifirma și Compania Școlară. Anual se organizează Târgul Național al Companiilor și Minifirmelor Școlare, iar echipa câștigătoare participă la Târgul European al Companiilor Școlare. La concursul național din anul de studii 2019-2020 au participat 135 de elevi din Chișinău, Glodeni, Orhei, Anenii Noi, Ungheni, Criuleni, Florești, Ialoveni, Cimișlia, Drochia, Căușeni, Edineț, Briceni. Numărul tinerilor participanți la acest eveniment este în creștere: dacă 2016-2017 s-au înscris în competiție 695 persoane, atunci în 2019-2020 numărul lor s-a triplat.

În tabelul nr. 1 sunt reprezentate participanții la concursul „Târgul Național al Companiilor și Minifirmelor Școlare”, treapta gimnazială. Observăm că majoritatea tinerilor provin din mediul rural și reprezintă genul feminin.

⁸ *Educație economică și antreprenorială*. Curriculum pentru învățământul gimnazial (clasele V-IX). Chișinău, 2013.

Nr. d/o	Persoane	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
1.	Persoane, masc.	344	550	799	1050
2.	Persoane, fem	351	1457	883	1250
3.	Persoane, mediul rural	575	1236	1432	1370
4.	Persoane, mediul urban	120	771	250	930
5.	Total, persoane	695	2007	1682	2300

Tab. 1. Numărul participanților la concursul național, treapta gimnazială, după gen și reședință (persoane)
(www.jamoldova.org.md)

La treapta liceală, se atestă aceeași situație cu o evoluție pozitivă, înregistrând 580 persoane în anul 2016-2017, și mărindu-se de patru ori în 2019-2020. Aceste activități prezintă interes pentru tineretul studios care se implică și obțin rezultate. În special, ei provin din mediul rural. Dacă în 2016-2017 predominau fetele, atunci în anul de studii 2019-2020, băieții dețin întâietatea (Tab. 2).

Nr. d/o	Persoane	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
1.	Persoane, masc.	275	525	1110	1650
2.	Persoane, fem.	305	725	1150	626
3.	Persoane, mediul rural	460	685	1478	1500
4.	Persoane, mediul urban	120	565	782	776
5.	Total, persoane	580	1250	2260	2276

Tab. 1. Numărul participanților la concursul național, treapta liceală, după gen și reședință (persoane)
(www.jamoldova.org.md)

La concursurile internaționale ulterioare participă echipele câștigătoare de la treapta liceală. În anul de studii 2019-2020, locul I ia revenit tinerilor de la Centru de Excelență în Economie și Finanțe, pentru a concura în Portugalia cu alte colective.

Astfel, eficiența educației economice pentru individ se reflectă în conștiința economică a acestuia, în cultura gândirii economice și a com-

portamentului său economic, care sunt realizate prin cunoașterea și înțelegerea legilor economice, a normelor vieții sociale, a tendințelor în dezvoltarea lor, în alegerea conștientă a sferei de activitate unde persoana de realizează ca forță de muncă calitativă și eficientă, cu beneficiu maximal atât pentru sine, cât și pentru societate. Aceste postulate sunt în proces de realizare și implementare în Republica Moldova și care joacă un rol decisiv în promovarea cunoștințelor, abilităților economice ce ar contribui, ulterior, la dezvoltare prodigioasă a țării. Prin urmare, aceste acțiuni necesită susținere stringentă financiară, organizațională a statului, deosebit de importante în condițiile regresul economic național și mondial, provocat de pandemia COVID-19.